

Gynekopatologie III.

(patologie těhotenství)

P. Škapa

Patologie placenty

- **odchylky tvaru**
- **odchylky místa inzerce**
- **poruchy adheze**
- **ložiskové procesy**
- **záněty**

Odchyly tvaru placenty

- **extrachoriální typy placenty**

(úpon choria nezasahuje až k okraji placenty)

- **placenta circumvallata**

(centrální prstenec choria s duplikaturou blan na obvodu)

- **placenta circummarginata**

(pouze centrální úpon plodových obalů)

Odchytky tvaru placenty

Odchytky placentární inzerce

- **akcesorní typy placenty**

- **placenta biloba, triloba**

- **placenta succenturiata**

- (akcesorní placenta s vaskulárními spojkami k hlavní placentě)*

- **anulární placenta** *(prstenčitý tvar)*

- **placenta praevia**

- (implantace placenty do dolního děložního segmentu s rizikem překrytí vnitřní branky hrdla)*

- **kompletní, parciální, marginální, vasa praevia**

Poruchy placentární adheze

- **abrupce placenty**

(předčasné odloučení placenty od stěny dělohy, 3. trimestr)

- komplikace:

retroplacentrální hematom, zevní krvácení, DIC

- **retence placenty**

- komplikace:

krvácení, zánět, hormonální stimulace endometria

Poruchy placentární adheze

- **placenta accreta**
 - chybí decidua, neinvazivní klky adherují přímo k myometriu
- **placenta increta**
 - hluboká invaze do myometria
- **placenta percreta**
 - placentární tkáň prorůstá přes myometrium až na serózu
- komplikace: ***krvácení***
- ***hysterektomie***

Ložiskové procesy placenty

- **placentární infarkty**

- zpravidla asymptomatická ložiska koagulační nekrózy, častý nález
- rozsáhlejší postižení může způsobit ***placentární insuficienci***
- často doprovázejí preeklampsii a eklampsii

- **intervilózní trombóza**

- následek fetálního krváčení do intervilózního prostoru
- vyšší incidence při Rh inkompatibilitě

- **chorioangiom**

- benigní vaskulární nádor placenty
- obvykle asymptomatický
- při větší velikosti může způsobit poruchy placentární cirkulace

Patologie pupečníku

- **odchylky inzerce pupečníku**
 - centrální úpon
 - paracentrální úpon
 - marginální úpon
 - velamentózní úpon (*do plodových obalů*)
- **uzly pupečníku**
 - pravé
 - nepravé
- **vasa previa** (doprovází velamentózní úpon pupečníku)
- **aplázie umbilikální artérie**
 - asymptomatická, může být asociace s dalšími vývojovými vadami
- **záněty**

Záněty placenty a pupečníku

- **ascendentní infekce**

(chorionitida, amnionitida, **chorioamnionitida**)

- častější než hematogenní infekce
- předčasná ruptura blan a předčasný porod
- většinou bakteriální infekce (gram negativní tyče, anaeroby, streptokoky)
- hnisavý zánět
- komplikace: vaskulitida pupečníku (**funisitida**)

- **hematogenní infekce (transplacentární)**

- postiženy jsou především klky (**villitis**)
- tuberkulóza, syfilis, toxoplazmóza, listerióza, rubeola, CMV, HSV

Záněty placenty a pupečníku

- **puerperální sepse** (horečka omladnic)
 - závažná forma septikémie postihující ženy po porodu nebo potratu
 - vysoká letalita
 - příčinou jsou špatné sanitární podmínky
 - ascendentní infekce (gram negativní tyče, anaeroby, streptokoky)
- *purulentní nebo putridní endometritida*
- *hnisavá tromboflebitida cév dělohy*
- *hnisavá myometritida a parametritida*
- *hnisavá peritonitida*
- *metastatické abscesy*
- *sepse*

Gestační trofoblastická choroba

- nádory a pseudotumory tvořené proliferací těhotenského trofoblastu s variabilním biologickým chováním a maligním potenciálem
- obvykle doprovázena produkcí **beta-hCG** (diagnostika, monitorování terapie)
- **perzistující trofoblastická invaze**
 - abnormální perzistence trofoblastické myometriální invaze po porodu nebo po potratu
 - regrese nebo riziko vzniku choriokarcinomu
- **placental site trophoblastic tumor**
 - trofoblast hluboce invadující do myometria
 - lokálně invazivní nádor jinak převážně benigního charakteru (90%)
 - maligní varianta (10%)

Gestační trofoblastická choroba

- **mola hydatidosa**
(kompletní, parciální)
 - výrazný edém choriových klků s proliferací trofoblastu
 - obvykle postihuje velmi mladé nebo naopak starší těhotné
 - frekvence 1:1000 – 1:2000 těhotenství
 - riziko vzniku choriokarcinomu
 - **krvácení ve 2. trimestru**
 - výrazné zvětšování děložního těla
 - léčba: kyretáž nebo hysterektomie

	kompletní mola	parciální mola
karyotyp	46, XX 46, XY	triploidní 69, XXY
edém klků	všechny klky	některé klky
proliferace trofoblastu	difuzní po celém obvodu	fokální mírná
cytologické atypie	časté	chybí
hCG v séru	++++	++
hCG v tkáni	++++	+
chorio - karcinom	2%	vzácně

Gestational Trophoblastic Disease

- **invazivní mola**
 - invazivní růst do stěny dělohy a do parametrií
 - lokálně destruktivní, angioinvaze
 - embolizace do vzdálených orgánů (*nejde o metastázy*)
 - krvácení z infiltrovaných tkání (*děloha*)
 - dobrá odpověď na chemoterapii
- **choriokarcinom**
 - infiltrativní růst, hematogenní diseminace, dobrá odpověď na chemoterapii
 - asociace: mola hydatidosa (50%), potrat (25%), normální těhotenství (22%), ektopické těhotenství, teratomy pohlavních orgánů nebo extragenitální

Ektopické těhotenství

= implantace oplozeného vajíčka mimo korporální endometrium
(0.6 - 1.0%)

- **tubární gravidita**
- **ovariální gravidita**
- **peritoneální (abdominální) gravidita**
- **intramurální gravidita** (v děložním rohu)
- **rizikové faktory:**
 - porucha pasáže vajíčka vejcovody (vazivové adheze po akutním zánětu, chronický fibroproduktivní zánět, endometrióza, nádory dělohy - leiomyom)

Ektopické těhotenství

- **komplikace:**

- v časných fázích asymptomatické (nerozeznatelné od normálního těhotenství – ustání menstruace, produkce placentárních hormonů, sekreční a deciduální změny endometria)
- trofoblastická invaze do okolních tkání
- **krvácení** (*intratubární hematom – hematosalpinx*)
- **ruptura tuby** (*intraperitoneální krvácení*)

- **klinická symptomatologie:**

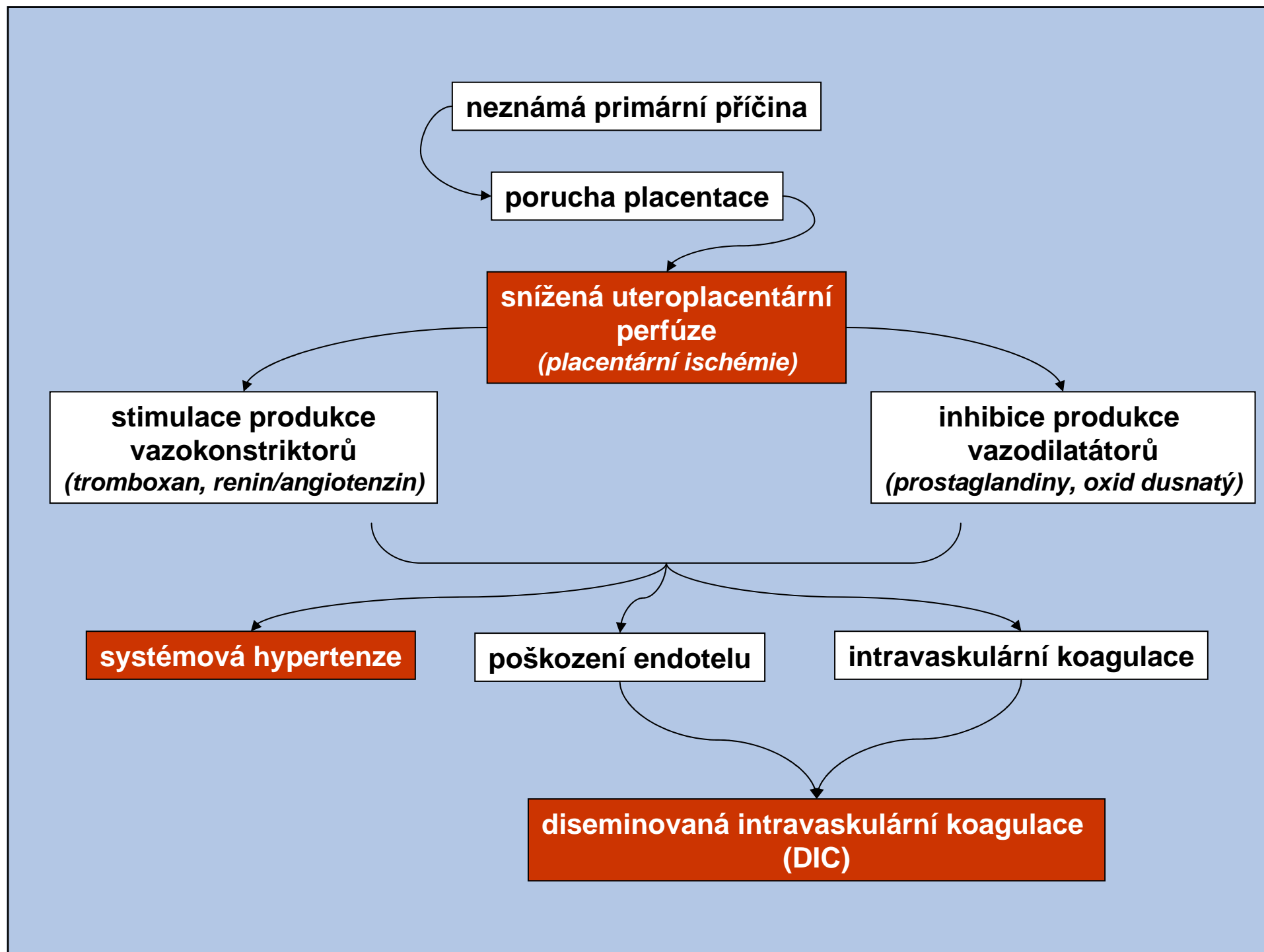
- náhlá bolest břicha, šokový stav

- **terapie:**

- chirurgická resekce

Těhotenská toxikóza

- relativně častý výskyt
(6% těhotných žen, především primipary, 3. trimestr)
- **preeklampsie**
 - *hypertenze*
 - *proteinurie*
 - *edémy*
- **eklampsie**
 - závažnější forma zahrnující ***záchvatovité křeče***
 - doprovázena *diseminovanou intravaskulární koagulací (DIC)* s orgánovým postižením

Těhotenská toxikóza

- **morfologické změny a klinické projevy:**
 - fibrinové mikrotromby, krvácení a nekrózy v **ledvinách** (*proteinurie, snížená glomerulární filtrace*), **játrech**, **srdci**, **CNS** (*křeče, koma, bolesti hlavy*), **adenohypofýze** a dalších orgánech
- **postižení placenty**
 - placentární **infarkty**
 - zvýšené riziko **retroplacentárního hematomu**
 - **ischemie klků** (*syncytiální pupeny*)
 - **akutní ateróza** spirálních artérií (*fibrinoidní nekróza, lipofágy*)
- **terapie:**
 - antihypertenziva
 - indukce porodu

Spontánní potrat

- = samovolné ukončení gravidity před 20. týdnem gestačního věku (30-40% všech těhotenství)
- **fetální příčiny:** chromozomální aberace, rozsáhlé malformace, molární těhotenství
- **maternální příčiny:** infekce
systémové choroby matky
endokrinní poruchy
lokální abnormity dělohy
- **neznámé příčiny**
- **missed abortion** (zamlklý potrat) – přítomno intrauterinní těhotenství bez dalšího vývoje (často anembryonální gestace, vyloučení embrya)